

Tereza Mihulková, Ondřej Mocek

Nárůst muslimské migrace a dopady na německo s důrazem na zaměstnanost

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 28, 175-199

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA
NAUKA – PRAKTYKA – REFLEKSJE
NR 28, 2018 (175–199)
DOI 10.24356/KB/28/9

NÁRŮST MUSLIMSKÉ MIGRACE
A DOPADY NA NĚMECKO S DŮRAZEM NA
ZAMĚSTNANOST

GROWTH OF MUSLIM MIGRATION
AND IMPACT ON GERMANY WITH
EMPLOYMENT DEMAND

TEREZA MIHULKOVÁ
ONDŘEJ MOCEK
Mendelova univerzita v Brně

ABSTRACT

The subject of the article is to discuss issues about migration in the Federal Republic of Germany. I focus on migration flows, impacts of the European union policy, and consequent impacts on the German economy. The last part of the thesis includes my own calculation of the expected future development of migration flows until the year 2020. Analysis of migration flows is based on data about immigration, emigration, and forecast future development which is calculated by a trend function.

Keywords: Migration, Germany, migration policy, Muslims, asylum system, European Union

ABSTRAKT

Tato práce řeší problematiku migrace na úrovni Německé Spolkové republiky. Popisuje migrační proudy, které proudily a nadále proudí na toto území a v neposlední řadě se zaměřuje na dopady vycházející z politik Evropské unie a následné dopady na německou ekonomiku. Poslední část zahrnuje vlastní výpočet předpokládaného budoucího vývoje migračních toků do roku 2020 a nastiňuje scénář možného vývoje. Analýza migračních toků je založena na datech o imigraci a emigraci a prognóza budoucího vývoje je vypočtena s pomocí trendové funkce.

Klíčová slova: Migrace, Německo, migrační politika, muslimové, azylový systém, Evropská unie

Úvod

Rok 2015 je rokem, který pro Evropu znamená náhlý příliv obyvatel, který zasáhl zejména přímořské státy Itálie a Řecko a bohatší země Evropy, především pak Německo, Francii a Švédsko. Tento nárůst obyvatel je zapříčiněn ve většině případů nijak neřízeným přílivem lidí především z oblasti Středního východu, konkrétněji pak Sýrie, Iráku a Afghánistánu a střední Afriky¹, kde největší počet žadatelů o azyl pochází z Eritrey, kterou ohrožují tamní konflikty. Druhou skupinou obyvatel mířících do Německa jsou především obyvatelé z balkánských států, kteří přichází především z důvodů ekonomických², tudíž za účelem zlepšení životní úrovně, nalezení lepší či lépe placené práce. Německo však není pouze uprchlíky vyhledávanou koncovou zemí, nejpočetnější menšinou, která se v Německu nachází je turecká, která tvoří 18,7 % všech cizinců, pobývajících na německém území³.

Právě Německem, jedním z největších aktérů současné uprchlické krize a zároveň jednou z nejčastějších cílových destinací imigrantů a uprchlíků⁴ se budeme detailněji věnovat v tomto textu. Německo je jednou ze zemí Evropské unie, která je nejvíce zasažená novodobou migrační krizí. To, proč si imigranti tak často vybírají právě tuto destinaci je ovlivněno i širokou základnou muslimů, která se již na německém území nachází (4 760 000

¹ Bundesamt für migration und flüchtlinge, Asylgeschäftsstatistik 2016., s. 2.

² UNHCR, Almost two thirds of refugees entering Europe are NOT fleeing war, EU Commissioner claims. 2016.

³ Statistisches Bundesamt, Statistisches Jahrbuch 2015, s. 40.

⁴ Bundesamt für migration und flüchtlinge, Asylgeschäftsstatistik 2016, s. 10.

v roce 2016, představující 5,8 % populace)⁵ a také otevřenou migrační politikou Německa.

Cílem tohoto textu je analyzovat část dopadů, které Německo zasahují v ekonomickém sektoru. Konkrétně půjde o úroveň vzdělání muslimských imigrantů, včetně porovnání mezi jednotlivými odnožemi muslimů – Šiitů, Sunnitů, Alevitů a Ahmédů a následně i srovnání s ostatními přistěhovalci na území Německa. Se vzdělaností následně souvisí to, zdali jsou tyto osoby schopny zakrýt mezery na německém pracovním trhu, či naopak příliv velkého množství osob německou ekonomiku limituje. V závislosti na tom tedy detailně rozebereme zaměstnanost a nezaměstnanost imigrantů v porovnání s celkovou německou mírou zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Kromě zaměstnanosti a nezaměstnanosti se čtenář dozví, jaký vliv má zvýšená migrace na veřejné výdaje a jak se zapojují firmy do snahy zmírnit dopady krize.

Posledním cílem této práce je nastínit možný vývoj aktuální migrační krize, to jak se bude migrace v následujícím období vyvíjet. Zdali se bude zvyšovat, stagnovat či ustávat. Pro odhad budoucího vývoje je zde uveden vlastní výpočet, vytvořený pomocí trendové přímky.

VÝZNAMNÉ MILNÍKY MIGRAČNÍCH TOKŮ

Nejen v poslední době ale i v minulosti bylo Německo charakteristické svojí otevřeností vůči přijímání zahraničního obyvatelstva. Problémy, se kterými se v nynější době Německo potýká, však nejsou otázkou pouze posledních let, ale zásluhu si na nich může připsat i migrační a zahraniční politika minulých vlád, kdy se během let střídala otevřenost a následná snaha o restrikce přílivu obyvatel do země.

Neexistuje jednotné dělení migračních vln, které ovlivňovaly dění v Německu, ale pro usnadnění a lepší pochopení jsme rozdělili období do pěti úseků, při čemž každý z nich je charakterizován událostmi, které jsou pro konkrétní dobu významné.

První etapa ohraničená mezi léty 1945–1973, je charakteristická návratem především válečných zajatců a přeživších z koncentračních táborů⁶. Německo po druhé světové válce, bylo velmi postiženo ve všech sférách hospodářství, průmyslu, infrastruktury a ekonomiky, ale i zahraniční po-

⁵ C. Hackett, *5 facts about the Muslim population in Europe*, Pew Research Center

⁶ O. Mertens, *Imigrační a azylová politika Německa a Nizozemí: Historický vývoj obou přístupů od padesátých let dvacátého století do současnosti a jejich srovnání.*, s. 9–10.

moc ve formě Marshallova plánu vedla k rychlému rozvoji a následnému „Německému hospodářskému zázraku“, který zapříčinil vzrůst poptávky po pracovní síle. Vláda tento problém vyřešila nábořem pracovníků ze zahraničí. Dohody o náboru pracovníků ze zahraničí byly podepsány postupně s Itálií, Španělskem, Řeckem, Tureckem, Portugalskem, Tuniskem, Marokem a bývalou Jugoslávií⁷.

Tito zahraniční pracovníci, v Německu nazývaní jako „gastarbeiteri“ byli využíváni pro neodbornou, dočasnou, málo placenou a často i nebezpečnou práci. Pro Německo byli tito zahraniční pracovníci velkou výhodou, jelikož na ně nebyly vynakládány žádné předchozí výdaje ve školství či výcviku a naopak přispívali do německé ekonomiky placením pojištění a daní. Hlavní myšlenkou náboru hostujících pracovníků byl pouze dočasný pracovní pobyt, po jehož skončení se měli opět navrátit do své rodné vlasti. Byla přijata opatření, která stanovovala nemožnost proměnit dočasný pobyt na trvalý či možnost sjednocení rodin⁸. V roce 1960 na území Německé spolkové republiky pracovalo 1,1 % cizinců. Postupný nárůst vedl ke zvýšení až na 10 % v roce 1973.

Druhým obdobím jsou léta 1973 až 1983. Migrace v těchto letech byla charakteristická poklesem přílivu imigrantů a především zastavením náboru zahraničních pracovníků. K zastavení náboru nových zaměstnanců vládu přiměl nárůst nezaměstnanosti ve spojitosti s ekonomickou krizí. Tyto faktory spojené s technickým pokrokem v průmyslovém odvětví znamenal pokles poptávky po zahraniční pracovní síle⁹. V roce 1973 pak byly náborův úplně zastaveny¹⁰. Snaha omezit příliv nových zaměstnanců vyústila v nárůst žádostí o azyl a nelegální migraci¹¹.

Přestože Německo již nadále nepřijímalo nové pracovníky, na jeho území v 70. letech pobývalo téměř 3 miliony cizinců, jejichž počet se nadále zvyšoval¹². I přes ekonomickou krizi a nezaměstnanost se většina imigrantů rozhodla zůstat na území Německa natrvalo. Nárůst zrychlil ještě

⁷ A. Baršová, P. Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, s. 122–123.

⁸ A. Baršová, P. Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, s. 122–123.

⁹ J. Liďák, *Mezinárodní migrace a Evropa.*, s. 50.

¹⁰ G. Steinmann, *The Economic Consequences of Immigration to Germany.*, s. 25–26.

¹¹ Bundesamt für migration und flüchtlinge, *Das Bundesamt in Zahlen 2012 Asyl, Migration und Integration*, str. 11.

¹² O. Mertens, *Imigrační a azylová politika Německa a Nizozemí: Historický vývoj obou přístupů od padesátých let dvacátého století do současnosti a jejich srovnání*, s. 12.

fakt, že v roce 1974 byl přijat zákon o sjednocování rodin přistěhovalců. S tím přicházela tzv. druhá generace migrantů, kterým jsou potomci páru migrantů, či potomek, již narozený, který se následně přistěhuje za jedním ze svých rodičů¹³.

Příliv obyvatel se Německo snažilo omezit také zákonem o podpoře při návratu, jež byl odsouhlasen v roce 1983. Nabídka finanční podpory při návratu a vystěhování se do určitého data však nezaujala takové množství cizinců, jako Německo s přijetím zákona očekávalo¹⁴.

V roce 1970 Německo čítalo 78 169 287 obyvatel, přičemž 1 172 539 obyvatel bylo muslimského vyznání, což představuje 1,5 %. O deset let později v roce 1980 Německo zaznamenalo nárůst muslimského obyvatelstva o 549 810 obyvatel a podíl se zvýšil na 2,2 % obyvatel¹⁵. Vysoká čísla zapříčiňuje nejen vysoká imigrace muslimského obyvatelstva směrem do Německa, ale také vysoká porodnost těchto obyvatel¹⁶.

Třetím obdobím je úsek mezi léty 1983–1999. Ve druhé polovině 80. let začala narůstat imigrace do Německa, při čemž na svém vrcholu byla v roce 1991, tedy po pádu Berlínské zdi. V roce 1990 se v Německu konala azylová debata. Německo po spojení a demokratizaci celého Německa muselo začít jednat o změně ústavy, ve které bylo ukotveno, že každý politicky pronásledovaný požívá práva azylu. Po pádu komunistických režimů v Evropě a rozpadu Sovětského svazu bylo nutné najít opatření, která by regulovala imigrační a azylovou politiku. Německo prožívalo obrovský nárůst žádostí o azyl, kterým nebylo schopno vyhovět a zároveň, se ve společnosti objevovaly proticizinecké nálady¹⁷.

Světové konflikty vyvolaly další nárůst azylantů a migrantů v Německu a vláda byla nucena přijít s konstruktivním nápadem, omezující počet azylantů na území Německa. V roce 1993 byl sepsán dodatek ústavy, že statut azylanta nebude přidělen občanům z bezpečných zemí¹⁸. Bezpečnou

¹³ Heroutová, Košťálová, Turci v Německu.

¹⁴ O. Mertens, *Imigrační a azylová politika Německa a Nizozemí: Historický vývoj obou přístupů od padesátých let dvacátého století do současnosti a jejich srovnání*, s. 17–18.

¹⁵ H. Kettani, *Muslim Population in Europe: 1950 – 2020*.

¹⁶ Pew research centrum. *The Future Global Muslim Population Projections for 2010–2030.*, s. 131.

¹⁷ A. Baršová, P. Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, s. 122–123.

¹⁸ A. Baršová, P. Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, s. 123.

zemí rozumíme dle Ženevských konvencí stát, ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilní v případech mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Je to země, kde občané nejsou pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod a nemají odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě. Je to stát, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech, základních svobodách a umožňující činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv¹⁹.

V roce 1980 v Německu žilo 78 288 577 obyvatel, z toho 1 772 349 muslimského vyznání, což činilo 2,2 % obyvatel. Po deseti letech, v roce 1990 se zvýšil nejen počet obyvatel Německa o 1,46 % na 79 433 024, ale taktéž se navýšil počet muslimského obyvatelstva na 2 462 424, což je nárůst oproti roku 1980 o 42,97 %. Ke konci sledovaného období již na území pobývalo 3,90 % muslimů, představující 3 200 916 obyvatel²⁰.

Čtvrtým vybraným úsekem je období 2000–2010. Milníkem v německé imigrační politice, je rok 2000, kdy vláda přistoupila k programu Zelených karet. Německo tímto programem reagovalo na rozvoj informačních technologií a nedostatek domácích specialistů. Vláda se rozhodla o vydání 20 000 pracovních povolení na dobu pěti let pro informační technology z celého světa, kteří mají požadovanou kvalifikaci v IT oboru nebo již sjednanou práci v oboru. Nejvíce pracovníků v rámci tohoto programu přicestovalo z Indie a Ruska²¹.

Kvůli vysoké nezaměstnanosti a obavám z plánovaného rozšiřování Evropské unie o deset nových zemí si Německo vyžádalo v roce 2004 výjimku, týkající se přechodného omezení v oblasti pracovní mobility pro pracovníky všech nově příchozích států EU kromě Malty a Kypru. Rok 2005 pak znamenal pro německou společnost počátek účinnosti přistěhovaleckého zákona, který byl projednáván již od devadesátých let. Německá vláda uznala, že je přistěhovaleckou zemí a že je nutné využívat regulační nástroje k řízení migrace. Taktéž se zjednodušila legislativa týkající se přistěhovalectví a snížil se i rozsah důvodu, vedoucí k udělení povolení k pobytu²².

¹⁹ European Commission, An EU safe countries of origin list.

²⁰ H. Kettani, *Muslim Population in Europe: 1950 – 2020*.

²¹ A. Baršová, P. Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, s. 124.

²² A. Baršová, P. Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, s. 127.

V tomto období, konkrétně léta 2008 a 2009 byly nejslabšími imigračními roky v novodobé historii Německa. Od roku 1984 poprvé došlo k zápornému migračnímu saldu, za rok 2008 $-55\,743$ a v roce 2009 $-12\,782$ obyvatel²³.

Na počátku sledovaného období v roce 2000 na území Německa žilo $82\,074\,780$ obyvatel, přičemž $3\,200\,916$ lidí vyznávalo Islám, což tvoří 3,9 % všech obyvatel. Na konci tohoto období, v roce 2010 počet celkového obyvatelstva klesl o necelých $20\,000$ obyvatel, avšak podíl muslimského obyvatelstva se zvýšil na 5,22 %, představující $4\,283\,364$ lidí²⁴.

V posledním sledovaném období tedy v letech 2010–2016 je trend přílivu imigrantů vzrůstající a migrační saldo se pohybuje v kladných hodnotách. Rozdílem oproti předchozím obdobím je však strukturální změna v imigraci těchto lidí. Do roku 2014 byla imigrace do značné míry ovlivněna zvýšením migračních pohybů ze zemí Evropské unie. V tomto roce však přichází zlom, který je charakteristický migrací lidí, hledající mezinárodní ochranu, tedy azyl²⁵. Během roku 2016 objevil v azylových žádostech neobvyklý trend a to vysoká procenta žadatelů o azyl s neznámou příslušností tzv. „Ungeklärte Staatsbürgerschaft“ či bez státní příslušnosti „Staatenlos“. Za první dva měsíce roku 2016 bylo v Německu registrováno $6\,350$ žádostí od lidí s neznámou příslušností a $1\,148$ bez státní příslušnosti. Oproti tomu v roce 2015 bylo registrováno 735 lidí s neznámou příslušností, což je nárůst o 763,9% a u druhé skupiny to bylo 392 žadatelů, představující zvýšení o 192,9%. V důsledku migrační krize, která probíhá na území Evropy, se bude počet lidí bez státní příslušnosti navyšovat a bude tak vznikat tzv. „generace bez občanství“, zahrnující především děti uprchlíků²⁶.

Při zohlednění náboženství u žadatelů o azyl zjistíme, že nejpočetnější skupinou jsou muslimové, a to z 63,3 % (2014), následují je křesťané 24,6% a jezdí 3,4 %. Nejpočetnější skupiny obyvatel, kteří si v Německu zažádali v roce 2014 o azyl a zároveň vyznávali Islám, byli Syřané, Afghánci, Somálci, obyvatelé Bosny a Hercegoviny, Kosova, Makedonie a Albánie. U všech těchto národností bylo více, než 80 % žádostí vyznavačů islámu²⁷.

²³ Statistisches Bundesamt.

²⁴ H. Kettani, *Muslim Population in Europe: 1950 – 2020*.

²⁵ C. Grobecker, *Nettozuwanderung von Ausländerinnen und Ausländern im Jahr 2015 bei 1,1 Millionen*.

²⁶ L. Osborne, *Refugee crisis creates ‚stateless generation‘ of children in limbo*.

²⁷ Bundesamt für migration und flüchtlinge, *Das Bundesamt in Zahlen 2014 Asyl, Migration und Integration*.

DOPADY ZVÝŠENÉ MIGRACE NA NĚMECKO

V této kapitole se budeme zabývat dopady, které pochází z rozhodnutí Evropské unie a mají přímý vliv na Německo a následně na dopady, které ovlivňují ekonomický sektor, zejména zaměstnanost.

DOPADY VYCHÁZEJÍCÍ Z POLITIK EU

Evropská unie k tématu aktuální uprchlické krize začala zvýšeně jednat po událostech, které se staly ve Středozemním moři v dubnu 2015, kdy ve velké míře docházelo k potápění lodí a ztrátám na životech. EU se zavázala posílit svou přítomnost na moři a navýšit finanční prostředky pro zlepšení fungování agentury FRONTEX (Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích), pro možnost rozšíření pátracích a záchranných akcí ve vymezeném území²⁸.

EU také přislíbila úsilí v boji proti obchodování s lidmi odhalením sítí obchodníků s lidmi, systematickým identifikováním, zachycováním a ničením plavidel obchodníků a internetovým pátráním obsahu, který by nabádal migranty či uprchlíky k využití služeb těchto osob. Tyto všechny aktivity by pak EU prováděla ve spolupráci s policejním úřadem EURO-POL (Evropský policejní úřad), agenturou FRONTEX, EASO (Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu), a agenturou EUROJUST (Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci)²⁹.

Dalším bodem je zamezení nelegální migrace zintenzivněním podpory některým africkým zemím, zvýšením spolupráce s Tureckem s ohledem na situaci v Sýrii a Iráku, vysláním úředníků, orientujících se na migraci, pro shromažďování informací o migračních tocích a spolupráci s místními orgány. Zahájení regionálních programů rozvoje a ochrany pro oblasti severní Afriky a Afrického rohu, provádění dohod EU se třetími zeměmi o zpětném přebírání ekonomických migrantů a vytvořit nový návratový program, který se zaměří na rychlé navrácení nelegálních migrantů z členských zemí, které jsou vystaveny největšímu přílivu³⁰.

Posledním bodem mimořádného zasedání Evropské rady bylo zajištění existence společných evropských standardů, tím, že členské země přijmou

²⁸ Evropská Unie. Mimořádné zasedání Evropské rady konané dne 23. dubna 2015 – prohlášení.

²⁹ Evropská Unie. Mimořádné zasedání Evropské rady konané dne 23. dubna 2015 – prohlášení.

³⁰ Evropská Unie. Mimořádné zasedání Evropské rady konané dne 23. dubna 2015 – prohlášení.

do svého práva společný evropský azylový systém a budou dbát na jeho dodržování, posílení pomoci členskými zeměmi, které jsou nejvíce zasaženy migrační vlnou a rozmístění týmů úřadu EASO pro rychlejší zpracovávání azylových žádostí, registrací a snímání otisků prstů³¹.

V květnu 2015 byl Evropskou komisí schválen další Evropský program pro migraci. Stejně jako v předchozím dokumentu se opět zmiňuje o záchraně životů na moři a zamezování převaděčství, avšak reaguje na velký počet migrantů a možnosti jejich přemísťování. Přemísťováním rozumíme princip přerozdělování osob, které jednoznačně potřebují mezinárodní ochranu, mezi členské země EU. Dočasný evropský program pro přemísťování má přemísťovat na základě distribučního klíče, vycházejícího z objektivních, měřitelných a ověřitelných kritérií, která odrážejí schopnosti jednotlivých zemí přijímat a integrovat uprchlíky, jakými jsou například HDP, počet obyvatel a míra nezaměstnanosti. Německo se v tomto případě zavázalo přijmout 18,42 % osob³².

V rámci Evropského programu pro migraci byly vymezeny 4 pilíře pro lepší zvládnutí migračních toků snížením motivace k nelegální migraci, zlepšením správy vnějších hranic, zavedením společné a silné azylové politiky a nových pravidel legální migrace. EU především vyjádřilo snahu o prohloubení spolupráce s Tureckem, jejichž kooperace by mohla v rámci migrační krize přinést užitek. Turecko od unijních zemí obdrželo 79 milionů EUR na podporu zmírnění tlaku, který vznikl v důsledku zesílení migračních toků. Členské státy se zavázaly dodržovat Směrnici o navrácení osob, pro zaručení rychlejšího návratového systému, který by zaručoval lidské a důstojné zacházení s navracenými osobami a přiměřené využívání donucovacích opatření³³. Taktéž se zaručila dodržovat zásady o nenavrácení, jejímž principem je nenavrácení osob, kterým hrozí riziko trestu smrti, mučení či nelidské a ponižující zacházení³⁴.

Při setkání Evropské komise byla vyřčena také kritika, týkající se aktuální úpravy Dublinského systému, který je dle EU nefunkční. V roce 2014 vyřizovalo 72% všech žádostí o azyl pouze 5 států EU, tudíž existuje nutnost

³¹ Evropská Unie. Mimořádné zasedání Evropské rady konané dne 23. dubna 2015 – prohlášení.

³² Evropská komise, Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému Hospodářskému A Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů Evropský Program Pro Migraci.

³³ Evropská komise, Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému Hospodářskému A Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů Evropský Program Pro Migraci.

³⁴ Evropská komise, *Příručka* k navrácení osob.

stanovení spravedlivějšího přerozdělování osob žádajících o mezinárodní ochranu. Pro efektivnější využívání legální migrace, je snaha zatraktivnit území EU pro vysoce kvalifikované osoby, pocházející ze třetích zemí a zvýšení počtu vydaných modrých karet³⁵. Modrou kartou se rozumí povolení k dlouhodobému pobytu, za účelem výkonu zaměstnání, vyžadující vysokou kvalifikaci, kterou se rozumí řádně ukončené vysokoškolské vzdělání, či vyšší odborné vzdělání, trvající alespoň tři roky. Opravňuje osobu k pobytu a k výkonu zaměstnání, bez zvláštního pracovního povolení. Dalším z cílů byla účinná integrace zaměřená především na azylanty, uprchlíky a děti³⁶.

Koncem května roku 2015 byl přijat tzv. První balíček návrhů Evropské komise, který zahrnoval již konkrétní opatření týkající se přemísťování a přerozdělování osob, s cílem pomoci Itálii a Řecku. V rámci přemísťování by mělo být během 2 let přemístěno z Řecka a Itálie 40 000 osob. Pro Německo to na základě přerozdělovacích mechanismů, zmíněných výše znamenalo 21,91%, což činí 5 258 osob z Itálie a 3 505 osob z Řecka, představující celkově 21,91%³⁷.

V září 2015 Evropská komise přijala tzv. Druhý balíček návrhů Evropské komise, který již počítal s přemísťováním 120 000 osob, hledajících mezinárodní ochranu, a to z Řecka 50 400 osob, Itálie 15 600 osob a nově i Maďarska 54 000 osob. Další změnu, kterou Komise přijala, bylo přidání Albánie, Bosny a Hercegoviny, Makedonie, Černé Hory, Srbska a Turecka na seznam tzv. bezpečných zemí. Německo se tedy v rámci Druhého balíčku zavázalo přijmout 4088 osob z Itálie, 13 206 osob z Řecka a 14 149 osob z Maďarska³⁸.

Na konci listopadu 2015 se konalo oficiální zasedání hlav států a předsedů vlád zemí EU s Tureckem. EU se zavázala k zahájení poskytování humanitární pomoci Turecku a rozšiřování finanční podpory o 3 miliardy EUR. Na zasedání byly také diskutovány otázky nelegálních migrantů mířících do EU a osob, které nepotřebují mezinárodní ochranu. Turecko se zavázalo tím, že tyto osoby bude nekompromisně vracet do země jejich původu³⁹. Finanční prostředky budou vynaloženy především na zajištění potravin, zdravotnických potřeb a vzdělání.

³⁵ Evropská komise, Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému Hospodářskému A Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů Evropský Program Pro Migraci.

³⁶ Ministerstvo vnitra České republiky, Informace pro cizince: Modrá karta.

³⁷ Evropská komise, Tisková zpráva: Další krok Komise v otázce migrace.

³⁸ European Commission, Refugee Crisis: European Commission takes decisive action.

³⁹ Evropská komise, Zasedání hlav států a předsedů vlád zemí EU s Tureckem, 29. 11. 2015, Prohlášení EU a Turecka.

1 miliarda EUR bude financována z rozpočtu EU a 2 miliardy z příspěvků členských států EU. Výše příspěvku je vypočtena dle podílu HND, tedy pro Německo znamenající náklady ve výši 427,5 milionů Eur, což je nejvyšší částka ze všech členských zemí. Německo tedy vynaloží ze svých zdrojů 21,4 % z celkové částky, kterou EU Turecku vydá⁴⁰.

Jedním z posledních návrhů, které EU vydala, počátkem dubna 2016 byl návrh o vytvoření Evropské pohraniční stráže, která by byla rozšířenou verzí dnešní agentury FRONTEX s rozšířenými úkoly a vnitrostátními orgány odpovědnými za správu hranic. Hlavním cílem Evropské pohraniční stráže by bylo ve společné odpovědnosti provádět správu vnějších hranic, pro zvýšení bezpečnosti občanů EU. S vytvořením této stráže však EU nechce žádným způsobem omezit volný pohyb osob⁴¹.

EKONOMICKÉ DOPADY

Odhady dopadů na německou ekonomiku se liší a v současné době neexistuje žádné přesné vyčíslení, jakou odezvu bude zvýšený nápor imigrantů mít. Autoři nejrůznějších prognóz se domnívají, že zvýšený nápor imigrantů bude mít příznivé dopady a jejich integrace je investicí do budoucna, druhá strana se však domnívá, že tento příliv bude mít za následek nevyváženost na německém pracovním trhu⁴².

Německo je ekonomikou, která se postupně přeměňuje z průmyslové na ekonomiku služeb. Znamená to, že nejvyšší pokles zaměstnanosti je zaznamenáván v průmyslové výrobě, ve stavebnictví, zemědělství a lesnictví. Naopak vzniká nárůst poptávky v oblasti podnikatelských služeb, zdravotnictví a sociální oblasti a v oblasti vzdělávání. Trh práce tedy požaduje především kvalifikované osoby a žádání jsou uchazeči s nejvyšším akademickým vzděláním⁴³.

Analýza BAMF (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) potvrzuje, že vzdělání migrantů je podstatně na nižší úrovni, než u lidí bez migrační minulosti. V případě muslimských imigrantů je patrná nižší kvalifikace, než u ostatní přistěhovalých křesťanů a židů. Především alavité, odnož is-

⁴⁰ Evropská komise, Uprchlícký nástroj pro Turecko: členské státy dohodly podrobnosti financování.

⁴¹ Evropská Rada, Evropská pohraniční stráž: Rada je připravena k jednání s Parlamentem.

⁴² F. Ghelli, C. Janke, *Wie wirkt die Flüchtlingsmigration auf die Wirtschaft?*

⁴³ J. Vavrečková, *Migrace odborníků do zahraničí a potřeba kvalifikovaných pracovních sil*, s. 17.

lámu, která v Německu zaujímá 480 000 – 552 000 obyvatel, pocházejících z 95 % z Turecka se vyznačují nižší dosaženou kvalifikací, v porovnání s ostatními skupinami muslimů, ale i s křesťanskými a židovskými přistěhovalci. Více než 55 % alavitů, žijících v Německu, dosahuje žádného, nebo pouze základního vzdělání. Turečtí přistěhovalci vykazují nižší kvalitu vzdělání s porovnáním jak s ostatními migranty, tak i celkově s migranty pocházejících z muslimských zemí. Naopak nejlepšího vzdělání ze všech skupin muslimů přistěhovalých do Německa dosahují šiité, kteří z větší části pochází z Íránu⁴⁴.

Šiitská populace se vyznačuje menší pravděpodobností žití v segregovaných částech měst i díky jejich sociální situaci. Počet muslimů íránského původu (tedy šiitského vyznání) žijících v Německu se pohybuje v rozmezí 61 000 – 80 000 osob. Dle tabulky č. 1 je patrné, že šiitská populace v 69,4 % dosahuje středního či úplného středního vzdělání s maturitou, což se následně projevuje i v účasti na trhu práce a postavení této skupiny lidí⁴⁵.

Skupina ahmádů je charakteristická vysokým procentem obyvatel bez jakéhokoliv vzdělání – 33,3 %, přičemž tuto skupinu ve velké části zaujímají uprchlíci. Ještě početnější skupinou je kategorie s dokončeným maturitním vzděláním – 37,5 %, kteří přichází do Německa za účelem dalšího studia. Ahmádi pochází převážně z Indie, Bangladéše, Afghánistánu a Malajsie. Početně zaujímají v Německu menšinu s počtem 165 000 – 205 000 obyvatel⁴⁶.

Přes 80 % imigrantů severní Afriky jsou sunnitskými muslimy. Celkově se jedná o 259 000 – 301 000 imigrantů původem hlavně z Libye, Alžírsko, Tunisko a Maroko. Skupina severoafrických imigrantů se řadí mezi průměrné v oblastech vzdělání, míry zaměstnanosti i postavení na trhu práce⁴⁷.

Pokud tedy srovnáme všechny úrovně dosaženého vzdělání, ve všech stupních dosáhly v průměru přistěhovalci křesťanského či židovského vyznání lepších výsledků, než jakých dosáhly zprůměrované hodnoty Sunnitů, Šiitů, Alavitů a Ahmádů. Nejvyšších rozdílů mezi uvedenými skupinami bylo v úrovni bez jakéhokoli dosaženého vzdělání, kde skupina křesťan-

⁴⁴ Federal Office For Migration And Refugees. Muslim life in Germany: A study conducted on behalf of the German Conference on Islam., s. 200.

⁴⁵ Federal Office For Migration And Refugees. Muslim life in Germany: A study conducted on behalf of the German Conference on Islam., s. 298.

⁴⁶ Federal Office For Migration And Refugees. Muslim life in Germany: A study conducted on behalf of the German Conference on Islam., s. 299.

⁴⁷ Federal Office For Migration And Refugees. Muslim life in Germany: A study conducted on behalf of the German Conference on Islam., s. 302.

ských a židovských přistěhovalců dosáhla úrovně 6,9 %, ale průměrná hodnota muslimských obyvatel se pohybuje okolo 22 %. Nejmenší rozdíly jsou pak patrné v průměru u přistěhovalců se středním vzděláním s maturitou.

Tabulka 1. Úroveň dosaženého vzdělání imigrantů v Německu na základě náboženského vyznání

Úroveň dosaženého vzdělání/Vyznání	Křesťané/ Židé	Sunnité	Šiité	Alavité	Ahmádi	Průměr Muslimů
Bez vzdělání	6,9	11,7	7,1	38,9	33,3	22,75
Základní vzdělání	25,5	23	23,5	16,7	12,5	18,93
Střední vzdělání	32,7	32,4	25,9	33,3	16,7	27,08
Střední vzdělání s maturitou	34,9	32,9	43,5	11,1	37,5	31,25

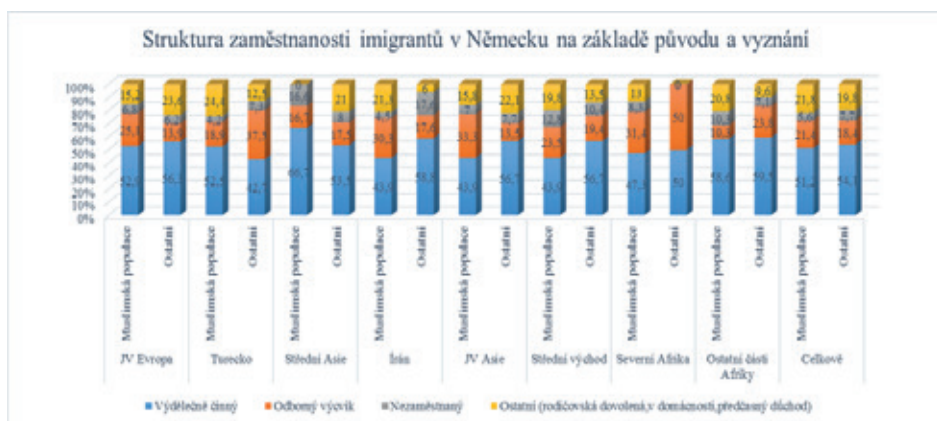
Zdroj: vlastní zpracování. Data převzata z: Muslimisches Leben in english

Prof. Dr. Ludger Wössmann, ředitel Centra pro financování školství v Mnichově uvedl, že ačkoliv souhlasí s ministryní školství Johannou Wank, že vzdělání je klíčem ke správné integraci cizinců, v případě většiny uprchlíků k tomuto stavu nebude možné dojít. Wössmann uvedl, že Syřané do 18 – ti let nejsou v 65% schopni splnit požadavky pro to, co společnost OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), považuje jako základní dovednosti. Albánští studenti toto nesplňují v 59%. V porovnání, němečtí studenti základní dovednosti nesplňují v 16%. Wössmann se tedy domnívá, že studenti s takto nízkým vzděláním se nebudou schopni integrovat kvůli jazykové bariéře, absenci či nízkému stupni vzdělání a následně se bude vyskytovat problém s uplatněním na trhu práce. Taktéž uvedl, že 70% uprchlíků ze Sýrie, Afghánistánu a Iráku, kteří začali s učňovským vzděláváním pomocných zdravotnických pracovníků, či zedníků studium nedokončilo⁴⁸. Je tedy otázkou, zdali příchozí osoby budou schopny tuto mezeru na trhu zaplnit. Německo v roce 2013 vykazovalo 2,17 milionů nezaměstnaných osob, přičemž 770 000 osob mělo migrační minulost.

Na základě šetření, zabývající se strukturou zaměstnanosti na základě původu imigrantů a jejich vyznání, který provedl BAMF s účastí 4 097 respondentů se ukazuje, že 72,6% muslimských přistěhovalců v době prů-

⁴⁸ Arbeitsmarktberichterstattung, Der Arbeitsmarkt in Deutschland – Menschen mit Migrationshintergrund auf dem deutschen Arbeitsmarkt., s. 2.

zkumu pracovalo nebo podléhalo odbornému výcviku. Míra nezaměstnanosti celkově u všech sledovaných osob s muslimským vyznáním je 5,6%. U ostatních sledovaných náboženství je to 7,7%. Odborného výcviku se účastní 21,4% muslimů a 18,4% ostatních. I přes nižší nezaměstnanost a vyšší účast při odborném výcviku, osoby nemuslimského vyznání vykazují vyšší míru zaměstnanosti téměř o 3%. Tento rozdíl můžeme pak spatřit v grafu č. 1, kdy je zobrazen žlutou barvou v posledních dvou sloupcích. Tato žlutá barva zahrnuje osoby, které odešly do předčasného důchodu, osoby na rodičovské dovolené a v domácnosti. Na grafu již není detailně vidět, v jakém poměru jsou tyto osoby, ale dle publikace BAM je větší rozdílnost patrná pouze u osob pobývajících v domácnosti, kterých je u osob muslimského vyznání více.

Graf č. 1. Struktura zaměstnanosti imigrantů v Německu na základě původu a vyznání

Zdroj: vlastní zpracování. Data převzata z: <http://www.npdata.be/Data/Godsdiens/Duitsland/fb6-muslimisches-leben-english.pdf>

V domácnosti pobývá v průměru 18,2% muslimských žen a zaměstnanost dosahuje 35,5%. S porovnáním s celkovou mírou zaměstnanosti všech žen na německém území, je to zhruba o třetinu méně. Nejvyšší procento žen pobývajících v domácnosti pochází z ostatních částí Afriky, mimo severní část a z Turecka⁴⁹.

⁴⁹ Federal Office For Migration And Refugees. Muslim life in Germany: A study conducted on behalf of the German Conference on Islam., s. 217–218.

Tento trend je spojován s vyšší kvalifikace, kterou ženy dosahují, s podhodnocením ženské práce a kulturními vzorci, které si migranti přinášejí ze svých rodných zemí⁵⁰. Obecně také platí, u žen i mužů, muslimů i ostatních přistěhovalců, že čelí nevýhodám na pracovním trhu, které jsou spojeny s formální a neformální diskriminací. Tento stav je daný nejistým povolením k pobytu či absencí německého občanství, což může být problémem při ucházení o práci například ve veřejné správě. S diskriminací se muslimští přistěhovalci častěji setkávají při žádostech o méně kvalifikovaná místa, nežli při žádostech o vysoce kvalifikovaná. Zaměstnavatelé poptávající vysoce kvalifikované zaměstnance jsou více tolerantní ke specifickým potřebám muslimských žadatelů, ať už se u žen jedná o nošení šátku, či u obou pohlaví – modliteb, halal potravin v jídelnách apod. Největším problémem však nadále zůstává vzdělání a jazyková bariéra⁵¹.

Muži muslimského vyznání, pocházející ze všech uvedených regionů vyobrazených na grafu č. 1, překračují 50% zaměstnanost, přičemž v průměru dosahují 63,5% zaměstnanosti⁵². Průměrné procento zaměstnanosti u mužů v celém Německu je však 77,3%⁵³, tudíž tuto hodnotu zaměstnanosti překračují pouze přistěhovalí muslimové ze Střední Asie – 83,3%. Nejvyšší nezaměstnanost pak vykazují muslimové ze Středního východu – 15,9 % a ostatních částí Afriky, mimo severní část – 13,7%. Tudíž výrazně překračují průměrnou hodnotu nezaměstnanosti Německa, která činí u mužů 6,3%.

Kromě pracovního trhu má migrační krize dopady i na veřejné výdaje, které Německo vynakládá na řízení a proces udávání azylu. Německo poskytuje 0,5% HDP ročně na počáteční potřeby uprchlíků a žadatelů o azyl a pro jejich rozvoj a integraci do společnosti a následně na trh práce. V těchto nákladech je zahrnuto financování potravin, přístřeší, základní finanční podpora, financování jazykových kurzů a vzdělávání. Výdaje na jednu osobu při prvním roce po příjezdu se pohybují mezi 8 000 – 12 000 EUR. V krátkém období může zvýšení veřejných výdajů znamenat stimul ke

⁵⁰ The Economist. What a waste: Germany scandalously underuses immigrants and women.

⁵¹ Euro-Islam.info. News and Analysis on Islam in Europe and North America. Islam in Germany.

⁵² Federal Office For Migration And Refugees. Muslim life in Germany: A study conducted on behalf of the German Conference on Islam., s. 217–218.

⁵³ European Commission: The current situation of gender equality in Germany – Country Profile. 2012., s. 5.

zvýšení agregátní poptávky na německém trhu, díky neobchodovatelným statkům a službám, za které nově příchozí imigranti utrácí své prostředky⁵⁴. Mezi takovéto statky a služby můžeme zařadit například stravování, ubytování, vodné, stočné, městská hromadná doprava, rekreaci a kulturu, služby jako kadeřnické, oděvní či finanční⁵⁵.

Dopady současné migrační krize na pracovní trh bude možné přesně zhodnotit až po určité době, kdy se většina imigrantů aktivně zapojí do pracovního procesu. Imigranti mají však tendence shlukovat se do velkých měst, kde jsou již vybudované komunity a jsou zde lepší podmínky pro život. V případě velkého množství osob, kterým azyl udělen nebude, ale i přesto v zemi zůstanou, může ve velkých městech začít docházet k tlaku na zvýšení neformálního sektoru práce, jež bude mít negativní účinky na německou ekonomiku⁵⁶.

Průzkumy ukazují, že za minulý rok, kdy Německo přijalo více, než milion uprchlíků se do pracovního procesu dostalo zatím asi pouhých 200 osob, jež jsou ve většině případů schopni komunikovat německým jazykem. Můžeme tedy tvrdit, že znalost jazyka přímo ovlivňuje brzké nalezení zaměstnání. Firmy, jako Vonovia či Beiersdorf zaměstnala uprchlíky na řemeslnické práce, opravářské a pečovatelské práce, práce v kosmetickém odvětví a další. Limitujícím faktorem pro nalezení práce je v mnoha případech absence vysokoškolského titulu, který firmy požadují pro účast na stáži. Na stáž z 350 uchazečů dosáhlo pouhých 35 z nich. Automobilová společnost Daimler uspořádala kurz, ve kterém však pokračují jen 2, z původně 40ti přijatých migrantů. Výukové programy také nabízí firma Allianz, automobilová společnost BMW či společnost Bayer zaměřující se na farmacii⁵⁷.

Další firmy se nadále zavazují k pořádání stáží, výukových programů, školení a odborných kurzů pro migranty. Tyto aktivity by mohly být dalším stimulem pro zvýšení zaměstnanosti migrantů a snížení nutnosti vyplácet sociální dávky, což by znamenalo pokles zátěže na německý rozpočet.

⁵⁴ OECD., Migration Policy Debates – How will the refugee surge affect the European economy? 2015.

⁵⁵ SINGER, Miroslav a Marek LOUŽEK. Inflation: krátkodobý výkyv, nebo střednědobá hrozba? sborník textů. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978–80–86547–67–1.

⁵⁶ OECD., Migration Policy Debates – How will the refugee surge affect the European economy?

⁵⁷ A. Barochová, Německé firmy přijaly zlomek migrantů. Neumějí jazyk a jsou staří, tvrdí.

PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ MIGRAČNÍCH TOKŮ A DOPADY NA NĚMECKO

Odhadování jakéhokoliv vývoje je složitým procesem, pro který je nutné využít mnoha zdrojů, úvah a statistických metod. Kromě číselných dat je však nutná i znalost toho, co zkoumáme. Odhadování vývoje migračních toků komplikuje fakt, že se jedná o dynamický proces, plný neustálých změn.

Na migraci působí spousta faktorů, která následně negativně ovlivní i všechny snahy o extrapolaci vývoje. Migrační předpoklad mohou ovlivnit faktory, které nejsme schopni v rámci výpočtu zahrnout. Může se jednat o změnu politické situace v zemích, odkud migranti přichází, ekonomickou krizi, přírodní katastrofy, legislativní omezení a další. Projekce a odhady migrace by měly být společností vnímány jako hrubý předpoklad vývoje, který nastane v případě, že všechny faktory zůstanou neměnné a budou se chovat podle nynějších trendů. V rámci výpočtu tedy budeme předpokládat, že vývoj bude probíhat stejně, jako doposud⁵⁸.

V rámci kapitoly tedy budeme odhadovat vývoj počtu imigrantů, kteří na území Německa přicestují do roku 2020. Výchozí data jsou získána ze statistického úřadu Statistisches Bundesamt a jedná se o data příchozích imigrantů na německé území od roku 2010 do roku 2015.

VLASTNÍ VÝPOČET

Pro to, abychom byli schopni určit, kolik imigrantů na německé území do roku 2020 přicestuje, je nutné znát data o předchozím vývoji, které máme v tabulce zobrazeny jako y . Označení y tedy můžeme chápat jako množství imigrantů, kteří v daném roce přicestovali. Čtvrtý sloupec t je časovou proměnnou, kterou jsme schopni vypočítat jako $(2 * i - n - 1) / 2$. Malé i znázorňuje pořadí daného roku a n je souhrnný počet let, pro které máme údaje – v naší tabulce tedy $n = 6$.

Abychom dostali výsledek, je nutné hodnoty dosadit do trendové přímky

$$T = b_0 + b_1 * t$$

Parametr b_0 lze vypočítat jako $b_0 = \Sigma y / n$. Z toho vyplývá, že se jedná o aritmetický průměr hodnot za daný rok. Druhý parametr b_1 vyjadřuje průměrný absolutní přírůstek za jedno období časové řady. Lze ho vypočítat jako $b_1 = \Sigma y * t / t^2$.

⁵⁸ M. Blažejovská, *Možnosti odhadu vývoje migračních toků aneb kolik migrantů ještě přijde?*, s. 8.

$$b_0 = (\Sigma y) / n$$

$$b_0 = 7528734 / 6$$

$$b_0 = 125478$$

$$b_1 = (\Sigma y * t) / (\Sigma t^2)$$

$$b_1 = 3836711 / 17,5$$

$$b_1 = 219240$$

Po vypočtení parametrů b_0 a b_1 můžeme vložit hodnoty do trendové přímky. Tento postup zopakujeme u každého roku, který chceme předpovídat. Pro poslední rok 2020 bude tedy trendová přímka vypadat následovně.

$$T = b_0 + b_1 * t$$

$$T = 1254789 + 219240 * 7,5$$

$$T = 2\,899\,094$$

Na základě těchto výpočtu lze říci, že v roce 2020 přijde na území Německa 2 899 094 osob. Výsledky této trendové funkce lze považovat za vypovídající pouze v případě, že trend, který doposud ovlivňuje přítoky migrantů, zůstane neměnný. Proto by všechny prognózy migračních toků měly být vnímány jako hrubé odhady budoucího vývoje.

Tabulka 2. Výpočty pro vytvoření trendové přímky

i	Rok	y	t	y*t	t ²	Tij
1	2010	798282	-2,5	-1995705	6,25	706687
2	2011	958299	-1,5	-1437448,5	2,25	925928
3	2012	1080936	-0,5	-540468	0,25	1145169
4	2013	1226493	0,5	613246,5	0,25	1364409
5	2014	1464724	1,5	2197086	2,25	1583650
6	2015	2000000	2,5	5000000	6,25	1802891
n = 6		Σ = 7528734		Σ = 3836711	Σ = 17,5	
7	2016		3,5			2022131
8	2017		4,5			2241372
9	2018		5,5			2460612
10	2019		6,5			2679853
11	2020		7,5			2899094

Zdroj: vlastní zpracování. Data z let 2010–2015: BAMF

Analýzy OSN a Eurostat, které pracují na dlouhodobých předpovědích, uvádí, že v horizontu do roku 2060 přibude 31 milionů osob a do roku 2060 se počet zvýší až na 55 milionů. Jelikož však data, která Eurostat a OSN zpracovávaly, nezahrnovaly migrační vlnu, která se v roce 2015 objevila,

výsledky této analýzy taktéž nemusí být zcela správné a provází je vysoká míra nejistoty a chybovosti⁵⁹.

Pro kvalitnější zpracování odhadů vývoje migračních toků by bylo vhodné také využít potenciálních scénářů, které by mohly nastat a ovlivnit tak tok nově příchozích imigrantů. Je možné využít scénářů alternativních, který je možné vytvořit z dostupných dat a trendů. Upozorňují však zároveň i na nejistoty a mezery v předpokládaném vývoji. Další možností je vytvoření preferovaného scénáře, který vychází z optimistické varianty a toho, co si tvůrce scénáře myslí, že je žádoucí. Zahrnuje do scénáře intervence, se kterými se snaží dosáhnout požadovaných výsledků. Třetím možným scénářem je tzv. scénář „divoké karty“, jenž zahrnuje události málo pravděpodobné, avšak v případě, že by k nim došlo, měly by obrovský dopad na společnost. Proto je nutné i takové extrémní scénáře zohlednit a připravit se na ně⁶⁰.

Při volbě preferovaného scénáře bychom mohli předpokládat, že na území Sýrie dojde k ustálení nepokojů, což povede k oslabení migračních toků a návratům lidí, kteří v Evropě pobývají z důvodu ohrožení válkou. V případě scénáře divoké karty, bychom v odhadech migračních toků zahrnuli možnost hrozby jaderného terorismu – získání a využití jaderných zbraní Islámským státem.

V případě, že by se migrační toky stále navyšovaly stejným tempem, jako v posledních letech, sečtením přírůstků za roky 2016 až 2020 by dorazilo do Německa 12 303 062 osob. V potaz však musíme brát i to, že ne všichni imigranti v zemi zůstanou. V rámci snahy o navracení osob zpět do vlasti v důsledku toho, že osoby nemají oprávnění v zemi azyl získat, zůstane z tohoto počtu v Německu pouhý zlomek, jelikož osoby, které žádají v Německu o azyl, jsou v mnoha případech neschopny prokázat, že jim v jejich zemi hrozí nějaký způsob perzekuce či nebezpečí konfliktu a tudíž jim není azyl přidělen. Německo v minulém roce odmítlo 32,4 % všech žádostí o azyl⁶¹. Tyto čísla se snaží neustále navyšovat například i tím, že se rozšiřují seznamy zemí, jejímž občanům nebudou uznána práva azylu.

⁵⁹ M. Blažejovská, *Možnosti odhadu vývoje migračních toků aneb kolik migrantů ještě přijde?*, s. 3–4.

⁶⁰ M. Blažejovská, *Možnosti odhadu vývoje migračních toků aneb kolik migrantů ještě přijde?*, s. 3–4.

⁶¹ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, *Aktuelle Zahlen zu Asyl – Ausgabe: April 2016*, s 10.

Tento seznam se nově rozšířil i o Tunisko, Maroko a Alžírsko. Restrikce spočívají i v časovém omezení slučování rodin a to nejdříve po 2 letech⁶².

V roce 2014 odjelo méně, než 40 % migrantů, kteří přicestovali do EU nelegálním způsobem. V závislosti na těchto nízkých číslech se EU snaží neustále zlepšovat návratovou politiku a do roku 2020 bude členských zemím na návratovou politiku poskytnuto více, než 800 milionů EUR. Tyto náklady budou financovány z Azylového, migračního a integračního fondu⁶³. Německo odhaduje, že v roce 2016 zamítne až 400 000 žádostí o azyl, přičemž si na návraty vyhradilo rozpočet 670 EUR pro každého odmítnutého žadatele o azyl. V celkové sumě se jedná o 268 milionů EUR. Kromě navyšování rozpočtů se Německo snaží také o urychlování procesů udělování azylu⁶⁴.

Z těchto poznatků o azylovém řízení a na základě výpočtů výše můžeme usoudit, že počet imigrantů na území Německa se bude navyšovat, avšak díky zlepšující se návratové politice EU dojde k postupnému omezování počtu udělovaných azylů, proces se zrychlí a nárůstem počtu návratů do domovských zemí Německo může do budoucna předpokládat, že dojde k negativní motivaci potenciálních žadatelů o azyl k příjezdu do země. Mimo opatření snažící se limitovat počet žádostí o azyl, se Německo nadále snaží vypořádat se s nákladností této migrační krize. Z důvodu nutnosti splácet ubytování a sociální péči státu se Německo nechalo inspirovat Dánskem a Švýcarskem k tomu, aby začalo vymáhat odevzdávání cenností v Bavorsku nad 750 EUR a v Bádensku Würtensbersku nad 350 EUR⁶⁵.

ZÁVĚR

Tento text se zaměřil na téma vývoje muslimské imigrace do Německé spolkové republiky a na její dopady se zaměřením na dopady vycházející z politik Evropské unie a na dopady ekonomické, zejména pak ty spojené se zaměstnaností.

V současné době se Německo potýká se strukturální změnou imigrujících osob, a to směrem od pracovních imigrantů především z ostatních evropských zemí na ekonomické migranty a osoby hledající mezinárodní

⁶² Ceska-justice.cz. Německo chce vyhostit 400 tisíc osob, většina jich v zemi přesto zůstane.

⁶³ Evropská komise. Plán Pro Účinnou Návratovou Politiku.

⁶⁴ Ceska-justice.cz. Německo chce vyhostit 400 tisíc osob, většina jich v zemi přesto zůstane.

⁶⁵ Týden. Peníze od žadatelů o azyl vybírají už i v Německu., 2016.

ochranu požadující udělení azylu. Taktéž vyvstává problém s nelegální migrací způsobenou velkou migrační krizí a nově vzniklým trendem převaděčství osob. S nelegální migrací je také spojen trend výskytu osob na německém území s neznámou příslušností nebo bez státní příslušnosti.

Všechny tyto problémy jsou řešeny na úrovni národní, ale i na úrovni EU. Hlavní otázky, které jsou řešeny na evropské úrovni a přímo dopadají na Německo, jsou především otázky přemísťování a přesídlování osob, přičemž Německo se zavazuje k přijmutí osob z oblastí nejvíce zasažených migrační krizí i k přijmutí osob ze třetích zemí. Německo společně s ostatními zeměmi EU vykonává aktivity, zahrnující boj proti obchodníkům s lidmi, či pátrá po internetovém obsahu, nabádající potenciální migranty, k využití jejich služeb. Také spolupracuje na posílení přítomnosti lodí na moři a vydává nemalé prostředky ke zvládnutí této krize v Turecku.

Právě náklady spojené s migrací společně s příchodem velkého množství osob má dopady také na ekonomickou sféru Německa. Náklady, které přímo ovlivňují německou ekonomiku, spočívají především ve financování procesu řízení azylu, vyplácení základní finanční podpory pro uchazeče o azyl a zajištění ubytování a stravování. Nemalé prostředky vynakládá také na snahu integrace azylantů především pak poskytování jazykových a vzdělávacích kurzů. Všechny tyto výdaje však mohou stimulovat růst německé agregátní poptávky, zvýšenou poptávkou po neobchodovatelných statcích, za které migranti utrací své prostředky, tudíž se peníze zpět dostávají do německé ekonomiky. Pro správné fungování trhu je však nutné také posílení integrace těchto osob, aby byly co nejdříve schopné účastnit se pracovního procesu. Tímto problémem se kromě vlády zabývají i firmy, které se zavazují k pořádání stáží, výukových programů, školení a kurzů pro migranty a tím se snížila nezaměstnanost těchto osob a snížil se tlak na vyplácení sociálních dávek.

Problém se zaměstnáváním i přijímáním těchto osob do nejrůznějších forem odborných programů a stáží, poskytovaných firmami je vzdělání příchozích osob. Největším problémem je jazyková bariéra, neplnění ani základních podmínek pro to, co OECD stanovuje jako základní dovednosti, a celková nízká úroveň vzdělání, která je v rámci práce znázorněn v tabulce č. 1, která potvrzuje, že muslimské obyvatelstvo na německém území má prokazatelně nižší úroveň vzdělání, než je tomu u ostatních náboženských skupin. Kromě vzdělání vysokou nezaměstnanost imigrantů zvyšuje také trend žen zůstávajících v domácnosti, formální a neformální diskriminace na pracovišti, absence občanství či nízká tolerantnost zaměstnavatelů vůči specifickým potřebám osob z odlišného kulturního prostředí.

Poslední část textu se zaměřila na vlastní předpokládaný vývoj migračních toků, kam jsme zahrnuli vlastní výpočet odhadu migračních toků do roku 2020 na základě využití trendové přímky. Tento odhad je však limitován neumožností předpovídat možné scénáře, které vždy vedou k částečné chybovosti odhadů. Ovlivňujícím faktorem je také dynamičnost migračních toků, která vede k tomu, že dojde k proměnlivosti trendu, který probíhal doposud. Se změnou trendu tak dojde i ke změně odhadů, které nejsem schopná zachytit.

Migrace je velmi dynamickým tématem, které v současnosti velmi zasahuje do diskuzí politiků i mezinárodních organizací a neustále tak dochází ke změnám. Německo samo o sobě je schopno regulovat migrační toky, jak jsme mohli vidět na příkladu restrikcí, které Německo zavádělo. Na druhou stranu je také schopno zavádět i opatření pro podporu imigrace a zaplnit tak mezery na svém trhu. Na úrovni evropské je však viditelná trhlinka způsobená nespolečností a nejasným stanovením společných cílů a způsobu řešení mezi všemi členskými státy EU, na čemž je nutné pro zvládnutí migrační krize nadále pracovat. Vzhledem k aktuálnosti tématu velké migrační krize nelze předložit přesně vyčíslitelné ekonomické dopady, avšak můžeme předpokládat, že současné výdaje a převládající negativa, která Německu přináší migrační krize, se může v budoucnu ukázat jako dobrý krok, který povede k rozvoji potenciálu těchto lidí a který by mohl vést k rozvoji a posílení ekonomiky samotného Německa.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Barochová A., Německé firmy přijaly zlomek migrantů. Neumějí jazyk a jsou staří, tvrdí [online]. 2016 [cit. 2016-05-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nemecke-firmy-zamestnani-migranti-d5a-/zahranicni.aspx?c=A160320_125748_zahranicni_aba.
2. Blažejovská M., Možnosti odhadu vývoje migračních toků aneb kolik migrantů ještě přijde?, 2015., str. 8.
3. Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, Aktuelle Zahlen zu Asyl – Ausgabe: April 2016., str. 10.
4. Ceska-justice.cz. Německo chce vyhostit 400 tisíc osob, většina jich v zemi přesto zůstane [online]. 2016 [cit. 2016-05-14]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2016/01/nemecko-chce-vyhostit-400-tisic-osob-vetsina-jich-v-zemi-presto-zustane/>.
5. Das Bundesamt in Zahlen 2014 Asyl, Migration und Integration [online]. 2015 [cit. 2016-04-11]. Bundesamt für migration und flüchtlinge 2012. Dostupné z: <https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publika->

- tionen/Broschueren/bundesamt-in-zahlen-2014.pdf?__blob=publicationFile.
6. Euro-Islam.info. News and Analysis on Islam in Europe and North America. Islam in Germany. [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.euro-islam.info/country-profiles/germany/>.
 7. European Commission, Refugee Crisis: European Commission takes decisive action. Europa.eu [online]. Strasbourg: European Commission, 2015 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_en.htm.
 8. European Commission: The current situation of gender equality in Germany – Country Profile. 2012. Dostupné také z: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/epo_campaign/country-profile_germany_en.pdf, str. 5.
 9. Evropská komise. Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému Hospodářskému A Sociálnímu Výboru A Výboru Regionů Evropský Program Pro Migraci. Brusel, 2015. Dostupné také z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_cs.pdf.
 10. Evropská komise. Tisková zpráva: Další krok Komise v otázce migrace. Europa.eu [online]. Brusel: Evropská komise, 2015 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5039_cs.pdf.
 11. Evropská komise. Uprchlíky nástroj pro Turecko: členské státy dohodly podrobnosti financování. Consilium.europa.eu [online]. Brusel, 2016 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/02/03-refugee-facility-for-turkey/>.
 12. Evropská komise. Zasedání hlav států a předsedů vlád zemí EU s Tureckem, 29. 11. 2015 – Prohlášení EU a Turecka. Europa.eu [online]. Brusel: Evropská komise, 2015 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2015/11/40802205539_cs_635844298800000000.pdf.
 13. Evropská komise. PLÁN PRO ÚČINNOU NÁVRATOVOU POLITIKU [online]. 2016 [cit. 2016-05-14]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/effective_return_policy_cs.pdf
 14. Evropská komise. Příručka k navracení osob. Brusel, 2015. Dostupné také z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/return_handbook_cs.pdf.

15. Evropská Rada. Evropská pohraniční stráž: Rada je připravena k jednání s Parlamentem. Consilium.europa.eu [online]. 2016 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2016/4/40802210499_cs_635960580000000000.pdf.
16. Evropská unie. Mimořádné zasedání Evropské rady konané dne 23. dubna 2015 – prohlášení. Consilium.europa.eu[online]. 2015 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/04/23-special-euco-statement/>.
17. Federal Office For Migration And Refugees. Muslim life in Germany: A study conducted on behalf of the German Conference on Islam. Dostupné také z: <http://www.npdata.be/Data/Godsdienst/Duitsland/fb6-muslimisches-leben-englisch.pdf>.
18. Ghelli F., Janke C., Wie wirkt die Flüchtlingsmigration auf die Wirtschaft? Mediendienst-integration.de [online]. 2015 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://mediendienst-integration.de/artikel/fluechtlinge-wirtschaft-prognosen-institute-konjunktur.html>.
19. Hackett C., 5 facts about the Muslim population in Europe. *Pew Research Center* [online]. [cit. 2016-08-19]. Dostupné z: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/07/19/5-facts-about-the-muslim-population-in-europe/>
20. Ministerstvo vnitra České republiky. Informace pro cizince: Modrá karta. Mvcr.cz [online]. Odbor azylové a migrační politiky, 2015 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.
21. OECD. How will the refugee surge affect the European economy? [online]. [cit. 2016-05-15]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/migration/How-will-the-refugee-surge-affect-the-European-economy.pdf>.
22. Osborne L., Refugee crisis creates ‚stateless generation‘ of children in limbo. *Theguardian.com*[online]. 2015 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2015/dec/27/refugee-crisis-creating-stateless-generation-children-experts-warn>.
23. Wößmann L. Ifo Economist Woessmann Calls for Systematic Registration of Education Levels of Refugees. *Cesifo-group.de* [online]. Center for Economic studies, 2015 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: http://www.cesifo-group.de/ifoHome/presse/Pressemitteilungen/Pressemitteilungen-Archiv/2015/Q4/pm-20151204_Bildung_Fluechtlinge.html.
24. Singer M., Loužek M. Inflace: krátkodobý výkyv, nebo střednědobá hrozba?: sborník textů. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. *Ekonomika, právo, politika*. ISBN 978-80-86547-67-1.

25. Statistik.arbeitsagentur.de. Arbeitsmarktberichterstattung, Der Arbeitsmarkt in Deutschland – Menschen mit Migrationshintergrund auf dem deutschen Arbeitsmarkt. [online]. 2014 [cit. 2016–04–14]. Dostupné z: <http://statistik.arbeitsagentur.de/Statischer-Content/Arbeitsmarktberichte/Personengruppen/generische-Publikationen/Broschuere-Migranten-2014-07.pdf>, str. 2.
26. The Economist. What a waste: Germany scandalously underuses immigrants and women. 2010, (3). ISSN 0013–0613. Dostupné také z: <http://www.economist.com/node/15641057>.
27. Vavrečková J., Migrace odborníků do zahraničí a potřeba kvalifikovaných pracovních sil. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2006. ISBN 80–87007–00–X., str. 17.

Tereza Mihulová

je absolventka Mezinárodních teritoriálních studií na Fakultě regionálního rozvoje a mezinárodních studií Mendelovy univerzity v Brně

Ondřej Mocek

je odborný asistent na Fakultě regionálního rozvoje a mezinárodních studií Mendelovy univerzity v Brně. Jeho výzkum se zaměřuje na Evropskou unii, Evropská parlament, chování MEPs a českou politiku.